

MAGVETŐ

A Pápateszéri Római Katolikus plébánia értesítője

PINTÉR J. AMBRUS OSB

Budapesten született 1940.02.09-én. Négy éves volt, amikor a háborús állapotok miatt a család elhagyta a fővárost. Általános iskolai tanulmányait Faddon kezdte, de az első osztályt és a további évfolyamokat már Pápateszéren végezte, majd Pápára került a Türr István Gimnáziumba. A középfokú tanulmányok befejeztével úgy érezte, hogy munkájára szüksége van a családnak: egy évig Tatabányán dolgozott a mészműben. Megérintette Isten szolgálatának gondolata, 1959-ben jelentkezett a bencés rendbe. Elvégezte teológiai tanulmányait, 1964.május 23-án szentelték pappá. Az Eötvös Loránd Tudományegyetemen matematika-fizika szakos tanári diplomáját 1969-ben szerezte meg. A sok-sok év alatt a tanítás mellett 5 osztály osztályfőnöki teendőit látta el. Megfogalmazása szerint könnyű volt, mert együtt élt a gyerekekkel. Elöljárói 1989-94 között a Pannonhalmi Bencés Gimnázium igazgatói teendőinek ellátásával bízták meg. Fiatal korától részt vállalt az ismeretközlés, a szórakoztatás meghatározó tevékenységében, a mozizásban, ami Pannonhalmára is elkísérte, de itt

már szemléletformálássá, értékközvetítéssé nemesedett. Vallja, hogy a szerzetesek élete pozitív menekülés, de nem elzárkózás! Hisz az emberi szabadságban, mi az Ő számára ezt jelenti: elfogadni azokat a feladatokat, melyeket az élet ráosztott! Mind a mai napig lelkipásztori teendőket lát el Tarjánpusztán és Győrasszonyfán, de marad energiája besegíteni az ünnepek körül gyakran jelentkező zsúfolt szolgálatokba. A természet nagy tisztelője, a túrázás mind a mai napig kikapcsolódást jelent számára. A Magyar Köztársaság Ezüst Érdemkeresztje kitüntetésben részesült 2000-ben, 2013. óta Pápateszér díszpolgára.

Ambrus atya

Gyermekkoromban időnként hallottam szüleimtől, hogy itt van a Pintér Jocó. A szavak hangsúlyosak voltak, azt jelezték, különleges, kitüntetett napja ez az évnek. Itt van. Hazajött Pannonhalmáról.

Pannonhalma akkoriban valami rendkívüli,

titokzatos helyként jelent meg a képzeletemben. Más időkét éltünk. Ma, ha kell valami, beugrunk Pápára, elugrunk Győrbe. Akkor egy pápai út ünnep volt, kirándulás. Izgatottan siettünk a vonatra, a sínek mellé lopakodva figyeltük, mikor jön már a füstöt eregető mozdony a kocsikkal, mert azért mégis csak más volt a házuk elől lesni a távolban vonuló szerelvényt, mint testközelből látni és hallani a nagy sistergést, ahogy kiengedi magából a felesleges gőzt. Hát még utazni vele!

Szóval, egy pápai út hónapokra szóló élményként vonult be az év eseményei közé. Pannonhalma pedig valami különleges hely lehetett a képzeletem szerint, túl azokon a távolságokon, amelyeket akkor bejárni lehetőségem volt. És „a Jocó” onnan, erről a misztikus helyről, ahol még ráadásul igazgató vagy valami

tanárféle, és pap, meg szerzetes, hazajött! Talán még találkozni is fogunk vele!

Megtörtént a várva vált találkozás. Magas, kopaszodó homlokú, vidám, de fontos témákhoz érve komollyá váló ember állt előttem, aki mindenkit ismert a faluban, akinek mindenkivel kapcsolatban volt valami kedves emlék, története, olyan hajdan élt atyafiakról is, akik a múlt ködébe veszve éltek valamikor az én időszámításom előtt. Jellegzetes hanglejtéssel „szervusz, Palkó”-val köszöntött - ez a köszöntés ma is felhangzik néha a bencés falak között, igaz Győrben, ahová a kisebbik Palkó jár - én pedig félénken, dicsértesséket köszönve húzódtam félre, elkerülendő a hosszabb, számomra feszélyezettnek tűnő beszélgetést.

Véget ért a találkozás, a homok pergett tovább a képzeletbeli (és az iskolai szertárbeli, nagyon is valós) homokórán, míg egy napon Kisnemes atya –csekély értelem szikráját felfedezve buksi fejében – felvetette a gondolatot, ideje lenne a továbbtanulási tervek közé beépíteni a lehetőséget, hogy Pannonhalmára menjek tanulni. A szűkebb családban mindenki támogatta a gondolatot, szerintük is ideje volna, hogy a faluból ismét egyházi gimnáziumra adja valaki a fejét, mert a Dian Józsi meg a Klauz Gyuri is odajártak, nekik sem vált kárakra, meg hát a Bóka Joci is épp most fog végezni Győrben, egy szónak is száz a vége, menni kell. Majd megkérdezzük a Pintér Jocót, mi módon kell oda jelentkezni.

Ha menni kell, hát menni kell, gondoltam magamban magabiztosan(?), különösen, mikor megtudtuk, legalább négyszeres a túljelentkezés. De hát, nem volt mit tenni, ahogy a legkisebb királyfi szokta mondani, egy életem, egy halálom, én ezt megpróbálom.

Egy késő őszi hétvégi délutánon, túl a délelőtti írásbeli felvételin, a délutáni elbeszélgetés előtt ültem megszeppenve Pintér Jocó, alias Ambrus atya szobájában, aki a legtermészetesebb módon számomra mindenféle érdektelen témáról beszélgetett a szüleimmel, majd helytállásra bízta bocsátott el bennünket a délutáni megmérettetésre.

Karácsonyra a Jézuska meghozta a sikeres felvételiéről szóló értesítőt, következő év augusztus végén pedig ifjú bencés diákként elfoglaltam helyemet a gimnázium kollégiumában. Csak azt nem tudtam, hogy ki az a Smasszer nevű atya, akitől annyira tartani kell a gardírozásunkra, beszoktatásunkra rendelt másodikosok szerint. Nem kellett sokat várni, elhangzott a figyelmeztetés: „vigyázz, jön a Smasszer”! A folyosón pedig feltűnt az akkor már jól ismert alkat, és Ambrus atya jellegzetes hanglajtszóval „szervusz, Palkó”-val köszöntött. „Szóval Pápateszéri vagy?” –hangzott később a kérdés (az atyák szájából is a bemutatkozásokkor), - „Ambrus atya hazájából?”

Ettől függetlenül nem ártott tartani a Smasszertől, és mellesleg megtanulni a fizikát is a következő órára. Teltek az évek, és ahogy akkor kollégiumigazgatóként mindenkin, rajtam is ott volt a szeme, és a kollégiumigazgatói intőt is akkurátusan bevéste nulladik órán az ellenőrzőmbe, jutalmul, hogy kissé zajosra sikeredett az előző esténk a kollégiumi hálóban.

Az ott eltöltött idő alatt ismertem meg igazán Ambrus atyát. A tantárgyaiban és azok oktatásában kiváló, real beállítottságú szerzetes tanár olyan széleskörű műveltséggel és érdeklődéssel rendelkezett mellyel addig sehol sem találkoztam. Mindemellett a lélek embere is volt. Komolyan, megfontoltan tudott irányt mutatni. Az életre igyekezett nevelni. A gimnázium mozikaként válogatott filmeket nézhettünk (az osztályban én voltam a mozifelelős), próbálta alakítani ízlésünket műveltségünket.

Ritkán, de délutáni séták alatt is összefutottunk, néha a bástyán is. Megmutatta, mit merre találunk a távolban, és hogy jó időben látni az osztrák Alpok körvonalait.

És természetesen azt is, hol kell keresni a cseszneki várat, a varsányi templomtornyot, merre fut a vasút oda, és ha a Sokoró nem lenne ott, ahol a különféle geológiai folyamatok

következtében feltornyosult (szerintem csak azért, hogy ha véletlenül teszéri diák kerül a pannonhalmi gimibe, még véletlenül se lásson haza), akkor milyen irányban láthatnánk Pápateszért, nem feledkezve meg természetesen a távolabb kéklő

Bakonyban arról a homályosan látható kis helyről, ahonnan szalonnázás közben Teszért és Pannonhalmát egyaránt látni lehet.

Aztán elballagtunk, elteltek a katonaság, az egyetem évei, és visszakerültem a mindennapokban is Teszérre.

Ekkor tapasztaltam meg, mit jelet számára ez a falu, ez a környék. Ismeri minden zegét-zugát, az osztályainak diákjai szerintem látatlanban is eltalálnának bárhová a teszéri utcákon és a környező erdők számára fontosabb helyeire.

És még mindig számon tart mindenkit.

„Palkó, majd nem sokára meglátogatlak benneteket” – mondta gyakran, ám a környék erdei mindig elcsábították. Idővel azért megérkezett, volt, hogy teljesen váratlanul, örömet, vidámságot hozott az otthonunkba. Isten derűjét.

Mert ne feledjük, most arról emlékezünk meg, hogy 50 éve áll Isten szolgálatában. A bencés szerzetes pap Isten embere. Az Atyát jeleníti meg annak a közösségnek, azoknak a felnövekvő gyermekeknek, akiket rábíznak. Ez a feladata, ez a hivatása. Tanítani, nevelni. A jóra. A szépre. Az Isten szeretetére. Nem kényszerrel, nem erőszakkal. Saját jóságával, saját szeretetével, saját derűjével. Azzal, hogy hitelesen megéli Istenhez tartozását, magában hordozza Krisztust és kisugározza azok felé, akikkel a közös vándorúton találkozunk.

Ambrus atya így szolgálta és szolgálja Istent 50 éve. Így hordozza magában teremtőjét. Adjunk hálát Istennek, hogy ebben az 50 évben ránk, teszériekre és a környékbeliekre is volt mindig ideje, hogy mi is töltekezhettünk Isten derűjéből, melyet közénk elhozott.

Áldja meg az Isten, Ambrus atya mindazért a jóért és szeretetért, amit tőle kaptunk!

(Palkó)

Pintér Ambrus OSB: Egy táj, melynek része a házunk

Május második napján írom ezeket a sorokat. Ma reggel fél hatkor, pár perccel azelőtt, hogy a közös imádságra elindultam, keletre néző ablakomból megláthattam a felkelő Napot. Vörös korongja a Börzsöny és a Gerecse körvonalának találkozásánál

bukkant elő. Pár perc alatt fénye úgy megerősödött, hogy már nem lehetett közvetlenül ránézni. Ez arra kényszerített, hogy most már a napfényben egyre jobban feltáruló tájra figyeljek. Az

ezerszer látott, de kimeríthetetlen szépségű tájra, amelyik minden nap új részleteket tár fel magából, ahogyan minden napunk is – minden látszólag ismétlődő részlete ellenére – meghaladó módon különbözik az előzőtől.

Szent Benedek úgy rendelkezik Regulájában (Reg. 8. fej.), hogy a reggeli dicsőítést akkor kell végezni, amikor felkel a Nap. És amikor a – bencés hagyományok szerint keletelt – templom szentély feletti ablakát átjárja a felkelő Nap fénye, a szerzetesek

azt énekeljék, hogy „...meglátogatott minket a magasságból felkelő...” (Lk 1,78). Mert jelkép a Nap a szerzetes számára. Ahogyan természetes fényével elűzi az éjszaka tagolatlan, félelmet keltő sötétségét és megvilágítva értelmessé teszi a világ részleteit, úgy világítja meg Krisztus a reánk váró napot, számolja fel a kezdődő, egy-tömbű nap okozta szorongásunkat, világítja meg, teszi értelmessé a reánk váró feladatokat részleteit.

Az egyik legszebb húsvéti történet Szent János evangéliumában található (Jn. 21). A tanítványok már hazatértek Jeruzsálemből. Otthon vannak Galileában. Jézus kívánsága szerint ott várják a vele való találkozást. Egy éjszaka kint vannak a tavon, és hajnal felé – amikor felkel a nap – megpillantják Jézust, az ő Felkelő Napjukat. Miközben a tó fölött, a keleti égbolton megjelenik a Nap, és fényében előtűnnek a nyugati part hegyeinek részletei, Jézus tüzet rak a felderülő parton és halat süt, hogy vendégül lássa tanítványait. Ő, a mindenség megdicsőült Ura, akit nem tud befogadni a világ, ezen a reggelen a jól ismert táj intimitásában találkozik az emberekkel. Abban a tájban, amely közös emberi múltjuk színtere, amelynek minden részlete ismerős az évtizedek óta itt élő tanítványoknak, amely azonban most a felfoghatatlan Isten befogadásának lehetőségét tartogatja számukra. Ha valamiért, éppen azért fontosak a keresztyének számára ennek a

világnak ismerős részletei, mert tudják, hogy itt Istennel találkozhatnak.

Ezért tartotta fontosnak Szent Benedek is. Amikor Istent keresve elhagyta Rómát, az Istennel való találkozás alkalmas színhelyét is kereste. Ha az ember önként kell útra – akár külső, akár belső utazásra indul – mindig egy teljesebb világot keres. Nem azért kel útra, hogy elmenjen valahonnan, hanem hogy eljusson valahová. Szent Benedek sem azért indult el, hogy elhagyja Rómát, hanem hogy megtalálja Cassinum hegyét. Hogy ott felépíthesse a házat, az istenkeresők lakóhelyét. Cassinum hegye és rajta a monostor egy teljesebb világ felé mutató jelkép, a teljesebb világ elérését segítő jelkép: az Úr hegyének és az Úr sátorának elő-képe. Igaz, Szent Benedek kifejezetten nem beszél a természetéről, a tájról, amelyben a monostor épül. Nem mondja azt, hogy a szerzetesek menjenek ki a természetbe, mert az az Istennel való találkozás lehetőségét tartogatja. Nem mondja, mert a szerzetesek állandóan "kint vannak" a természetben. Pontosabban: számára nincs is külön természet. Isten teremtett világa van, amelyben az evilágot megbecsülő ember megépíti a saját házat, amely a világ természetes része lesz.

Szent Benedek szándéka szerint a monostornak teljes világnak kell lennie ("úgy kell építeni, hogy minden szükséges dolog [...] belül legyen" Reg. 66.), vagyis nem olyan helynek, amely a szerzeteseket elzárja a világtól, hanem amelyik nyitott a világ felé. Ez a világ azonban nem az emberek által sokszor elszegényített és ezért az embert a teljességtől elzáró, az embert fogságba ejtő környezet, hanem az Isten teljes világa. Teljes, de ugyanakkor az ember által befogadható méretű világa. A hegyre épült monostorból legtöbbször messzire lehet látni, és a szerzetesek munkahelyének egy része, a monostor földjei is néha jelentős távolságban vannak. Szent Benedek – aki igen fontosnak tartja, hogy a szerzetesek többször jöjjenek össze közös imádságra – arról is ír, hogy a földeken dolgozók a munka megszakításával ott a helyszínen mondják el a napot Isten erőterében tartó közös imádságot. Ez a közös imádság is sokszor erre az Isten felé segítő világra hívja fel a figyelmüket. Nem csak az előbb említett reggeli imádság a maga jól "szervezett" idejével és szövegeivel, hanem a szerzetesek és az egyház közös imádságának legjelentősebb részét alkotó zsoltárok is igen gyakran szólnak arról, hogy ez a világ Istené, ezért benne az Istennel találkozhatunk.

Messzire látni a hegyről, de ez a messzeség az ember által befogadható messzeség. Nem "térkép e táj" (Radnóti Miklós: Nem tudhatom...), ahol elvesznek a kimeríthetetlen gazdagság részletei. – Munkájuk miatt messzire mennek sokszor a szerzetesek, de ez a messzeség még a monostor, az otthon része, emberre szabott sebességgel megjárható messzeség.

"Természetes" volt hát a természet, benne éltek, ezért nem is kellett külön beszélniük róla. Pontosabban nem szavukkal, hanem életmódjukkal beszéltek erről az együttélésről a szerzetesek, de igazában nem csak ők, hanem évszázadokon keresztül mindazok, akik ezt az együttélést meg tudták őrizni. Még 50 évvel ezelőtt is sokan voltak ilyen szerencsések. Egy falun élő ember naphosszat együtt élhetett – és élt is – természetes környezetével. Ezért nem is nagyon beszélt róla szavaival. Tájba illő épületeivel, az évszakok változásához hozzáigazított életmódjával vallott arról, hogy mit jelent neki az a világ, amelyben él. Valószínű, hogy Szent Benedek is ilyen falusi környezetben nőtt fel és talán éppen annak a világnak teljességét akarta monostoraiba is átmenteni. Mert akkor is mentésre szorult ez a világ.

Ebben a világban csak akkor lehet igazán Isten szándéka szerint növekedni, ha bizonyos stabilitással él benne az ember. Így éltek

körülményeik meghatározottsága miatt a falusiak, és így éltek tudatosan vállalt stabilitásukkal a monasztikus szerzetesek. Ez a világ ugyanis csak akkor lesz Isten felé segítő lakóhely, ha annak a galileai reggelnek intimitásával él benne az ember. A tűz mellé települő, halat sütő Jézus békességével. El tudom képzelni, hogy Szent Benedek is ezt az intimitást látta veszélyeztetve a népvándorlás korának zaklatott Rómájában és ezt akarta átmenteni Cassinum stabilitásával. "Keressd a békét és járj utána!" – írja Regulájának bevezetőjében. Kizárólag Istent akarta ő keresni. A közösségbe belépni szándékozva kapcsolatban is egyetlen kérdése van: valóban Istent keresi-e. Ennek a keresésnek azonban fontos eszközt látta a stabilitás teremtette meghittségben, az ismerős tájjal való együttélésben. A teremtett világ, a természet gazdagsága csak akkor lesz elérhető az ember számára, akkor adja meg magát, akkor lesz Isten kimeríthetetlen gazdagságának Isten felé segítő szimbóluma, ha benne vándorolva előnybe részesíti a külső utazásokkal szemben a belsőket, illetve úgy vándorol benne, hogy fizikai utazásai ne legyenek ámokfutássá és ezzel ne tegyék lehetetlenné belső utazásait.

Kinek-kinek saját ajándéka van Istentől, hangsúlyozza Szent Benedek. Ezért az intimitás mértéke is minden embernél más és más. Valaki egy béka ugrásában is megtalálhatja a teljességet. De az is lehet, hogy másvalaki világot utazóként sem silányítja maga alá térképpé a tájat. A mai ember azonban, megnövekedett utazási lehetőségeit igen sokszor fordítja maga ellen, és ideges rohanásaival lehetetlenné teszi, hogy Isten világában úgy keljen útra, hogy utazása elsősorban belső utazás legyen. Ha helyben marad is, nagyon sokszor "elhatárolja" magát a természettől. Ablak nélküli, mesterséges világítású, légkondicionált áruházakban, vagy ezekhez hasonló fizikai körülményű munkahelyeken, és sokszor ugyanilyen otthonokban telnek napjai. Egyre növekvő belső szegénysége és talán bizonytalan emlékei néha ugyan arra készítik, hogy "kiránduljon egyet" a természetben, ez azonban az előzmények miatt többnyire csak karikatúrája lesz a természettel való találkozásnak. Mert mindig új helyszíneket keres ("ott már voltam!"), nincsen számára otthonos táj, amelyik átlátható végtelenségével kimentené őt egyre átláthatatlanabbá váló környezete végességéből. Vagy az alkalom, a találkozások ritkasága miatt már elfelejti, nem ismeri fel ismerőse arcát, és az idegen világ nem a ráismerés örömeivel, hanem az ismeretlentől való félelemmel tölti el.

Szent Benedek 1500 évvel ezelőtt társaival együtt egy életmóddal akart jel lenni a világ számára. Ez az életmód – az emberi gyarlóságok korlátai között – 1500 éven keresztül jelen volt a világban, és hirdette az embereknek, hogy csak akkor kelhetünk útra Isten és egymás felé, ha van egy sarka a világnak, ahol otthon vagyunk. Hogy ez az otthon nem egy mindentől (fizikailag és szellemileg) elzárt mikroklimát jelent, hanem egy tájat is, melynek része a háznak, ahol ismerősek a napkelték és napnyugták, ismerősek a hegyek és síkságok, a fák és a tavak, ahol tudjuk "merre mennek, kik mennek az uton" (Radnóti Miklós i. m.).

Ennek a tájnak ismerőssége gyökereink része. Elevenné, felidézhetővé teszi a múltat, ahonnan jöttünk. Az ember múltját, amelyik soha nem tűnhet el, mert része az öröklét felé tartó embernek. Az ismerős táj ugyanakkor mindig kimeríthetetlen is. Minden nap más, minden nap meghaladja előző magát. Így lesz csalogató előlege annak a világnak, amely felé tartunk: előlege Isten teljességének.

(Pannonhalmi Szemle 2001. IX/2. 139-143.o.)

Mohay József dr. Ambrus atyáról az internet „Az én papom” felületén

„Magam életében is számtalan oly jó Atyával találkoztam, kinek tettei bizony örök és mély nyomot hagytak bennem, örök hálára kötelezve!

Végtelen hálás vagyok ..., nagy bencés tanárainknak Pannonhalmán, köztük külön is kiemelve Pintér Ambrus Atyát! Ő nemcsak nekem, de az általa nevelt 6 osztályának életét aranyozta-aranyozza be, ma is pasztorálva bennünket!”

Áldás Ambrus atyának aranymiséje alkalmából

Áldott legyen a szív, mely hordozott,
és áldott legyen a kéz, mely felnevelt.

Legyen áldott eddigi utad,
és áldott legyen egész életed!

Áldjon meg téged az Úr, adja meg neked a
boldogságot és a növekedést, reményeid
teljesülését, és fáradozásaid gyümölcsét.

Legyen védelmeződ a veszélyekben
és menedéked a félelmekben.

Ragyogtassa az Ő arcát terád,
mint ahogy a nap süt a föld felett,
felmelegítve a megdermedtet
és örömet sugározva az élőknek.

Legyen hozzád irgalmas,
mentsen meg minden gonosztól.

Adjon neked békességet,
egészséget, ép lelket, szeretetet.

Legyen áldott az egész földkerekség,

hogy mindenütt kedvesen fogadjon,
bármerre is vezessen utad.

Legyen puha a föld,
mikor terhétől fáradtan lepihensz,
és legyen könnyű,
amikor majd kinn fekszel alatta.

Olyan könnyen terüljön el fölötted,
hogy lelked kiröppenhessen felfelé
és elérje útja végén az Istent!

Őrizzen hát ez az áldás fájdalomban,
szenvedésben, örömdben, bánatodban,
bűnök közti kísértésben.

Őrizze meg tisztaságod,
őrizze meg kedvességod,
őrizzen meg Önmagadnak
és a Téged szeretőknek!

Ámen.

A Pápateszéri Szűz Mária Neve Plébánia híveinek adományából ezzel a festménnyel ajándékoztuk meg Ambrus atyát megköszönve azt a törődést és szeretetet, amelyet a hívek és a falu iránt tanúsított az eltelt évtizedek alatt.

Végül pedig, hogy a szokásos vidám rovat se maradjon el, íme, a Pintér-axióma:

„Az embereket a tények nem befolyásolják az ítéletalkotásban.
Azt hallják, amit hallani akarnak, és nem a valóságot.”

Kiadja:
Róm.Kat. Plébánia Pápateszér ©
Kiadásért felel és szerkeszti:
Leitner Pál állandó diakonus

Elérhetőségek:
Horváth Tamás plébános: Plébánia: 8558 Csót Rákóczi u. 28.
Tel.: 89/354-246; Mobil: 06/20/770-8259
Leitner Pál állandó diakonus: Tel.: 89/352-009; Mobil: 06/20/828-0735